

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

вступного випробування зі спеціальності
для здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
на основі повної вищої освіти (магістра,
спеціаліста)
(денна, вечірня, заочна форма навчання)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Наукова спеціальність: D8 Право

Освітньо-наукова програма: Правознавство

Затверджено на засіданні кафедри національного, міжнародного права та
правоохоронної діяльності (протокол №9 від 14 березня 2025 року)

Укладач програми д.ю.н., професор | Василь СТРАТОНОВ

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4	
2. Зміст програми підготовки до вступного випробування Модуль 1.....		5
3. Орієнтовні питання для складання іспиту за модулем 1.....	8	
4. Зміст програми підготовки до вступного випробування Модуль 2 та орієнтовні питання для складання іспиту.....	10	
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування...	..22	

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Організація проведення вступних екзаменів до аспірантури проводить відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», відомчих нормативних актів МОН України та МВС України, що регулюють організацію освітнього процесу, рішень Вченої ради та ректорату ХДУ.

Програму вступного випробування до аспірантури зі спеціальності 081 «Право» розроблено в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста) з даної спеціальності та призначено особам, які здобули вищу освіту за ступенем магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), і які мають достатній рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, для продукування нових ідей, оволодіння освітньо-науковою програмою підготовки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення.

Вступний іспит зі спеціальності проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, кожний з яких складається з 2-х питань: перше питання - відповідь на теоретичні питання модуля 1; друге питання-відповідь на теоретичні питання модуля 2 (відповідно до обраної спеціалізації):

Кандидат має продемонструвати кваліфікаційний рівень підготовки фахівців, при якому повинен:

Знати:

1) на понятійному рівні: основні положення законодавства України, що регулює суспільні відносини, які виникають у зв'язку з діяльністю органів досудового розслідування, прокуратури і суду за участю інших фізичних та юридичних осіб, спрямованої на розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, викриття осіб, які їх вчинили, здійснили правосуддя у кримінальному провадженні. А також на вирішення питань, пов'язаних із виконанням судових рішень;

2) на фундаментальному рівні: особливості змісту суспільних відносин, що виникають між суб'єктами кримінального провадження у зв'язку з їх участю у кримінальному провадженні, закономірності збирання, дослідження, оцінки і використання доказів; прийоми, методи та засоби розкриття, розслідування, судового розгляду та запобігання злочинів; використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві та провадження експертних досліджень; тенденції; тенденції щодо подальшого розвитку суспільних відносин у сфері кримінально-процесуальної діяльності, а також напрями реформування органів, які беруть участь у цій діяльності;

3) на практичному рівні: основи організації діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду; способи та тактичні прийоми виявлення, фіксації й дослідження доказової інформації, її закріплення у відповідних кримінально-процесуальних документах, прийняття на цій основі процесуальних рішень; порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження, а також проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; правила та прийоми проведення експертних досліджень; форми взаємодії складання кримінально-процесуальних документів.

Вміти:

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та категорії, що відображують сутність кримінально-процесуальних правовідносин;

2) на алгоритмічному рівні: вільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності працівників правоохоронних органів, судів, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму; складати певні кримінально-процесуальні документи;

3) на евристичному рівні: орієнтуватися в процесі змін професійних завдань та ускладнення оперативної обстановки, знаходити шляхи розв'язання нетипових задач, які можуть виникати під час кримінального провадження, судового розгляду, спілкуватися з громадянами та правопорушниками;

4) на творчому рівні: переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів; адаптувати раніше отриманий досвід до змінних умов та нестандартних ситуацій; варіативно розв'язувати професійні завдання; самостійно вести експериментальну, науково-дослідницьку діяльність.

ЗМІСТ
ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

МОДУЛЬ 1

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема 1. Загальна теорія держави і права як юридична наука

Поняття та предмет теорії держави і права. Виникнення і розвиток теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Методологія дослідження теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних та інших суспільних наук.

Тема 2. Поняття та загальна характеристика держави.

Державна влада. Загальна характеристика держави, поняття та ознаки. Державний суверенітет. Поняття, ознаки та структура державної влади. Особливості державної влади. Органи державної влади. Методи здійснення державної влади. Сутність держави.

Тема 3. Функції держави

Поняття, зміст та значення функцій держави. Ознаки функцій. Система функцій держави, їх класифікація. Внутрішні функції держави. Зовнішні функції держави. Форми і методи здійснення функцій держави.

Тема 4. Механізм держави

Поняття, значення і структура механізму держави. Апарат держави та принципи його організації. Поняття і структура механізму сучасної держави. Види державних органів. Органи держави та самоврядування: їх співвідношення. Співвідношення системи державних органів та органів місцевого самоврядування в Україні, делегування повноважень за законодавством України. Формування механізму держави (державного апарату) в Україні.

Тема 5. Форма держави

Поняття форми держави та її складові частини. Форма державного правління. Складна форма державного устрою. Державно-правовий режим. Елементи форми держави: форма правління; форма державного устрою; політичний режим. Ознаки та види монархії. Поняття, характерні риси і види республіки.

Тема 6. Демократична, правова, соціальна держава та громадянське суспільство

Поняття, принципи демократії. Виникнення і розвиток вчення про правову державу. Поняття, ознаки та принципи правової держави. Загальна характеристика соціальної держави. Громадянське суспільство: поняття та структура. Історичні передумови виникнення громадянського суспільства. Сучасні концепції громадянського суспільства. Роль концепцій верховенства права та прав людини в ідеології формування та функціонування громадянського суспільства

Тема 7. Держава та особа

Поняття, структура та види правового статусу особи. Поняття основних прав, свобод і обов'язків людини. Правовий захист прав і свобод людини і громадянина. Співвідношення держави і особи.

Тема 8. Поняття та сутність права

Поняття і ознаки права. Походження права. Об'єктивне та суб'єктивне право. Цінність права. Сутність права. Функції права. Цінність права. Соціальне призначення права. Соціальне регулювання. Поняття, функції і види соціальних норм. Норми права. Норми моралі. Корпоративні норми. Релігійні норми. Технічні норми. Співвідношення права з іншими соціальними нормами.

Тема 9. Норма права

Принципи права. Поняття і ознаки норм права. Види норм права. Спеціалізовані (нетипові) та колізійні норми права. Структура норми права. Реалізація норм права: поняття та основні ознаки. Поняття та ознаки принципів права. Класифікація принципів права.

Тема 10. Джерела (форми) права

Поняття форми права. Джерела (форми) права та їх класифікація. Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативно-правовий договір. Нормативно-правовий акт. Особливості джерел права різних правових сімей. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види. Правова доктрина. Науково-практичні коментарі до законодавства. Систематизація законодавства.

Тема 11. Нормативно-правовий акт як форма права

Поняття та ознаки нормативно-правових актів. Види нормативно-правових актів. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі й за колом осіб. Чинність нормативно-правових актів. Набрання, припинення та зупинення дії нормативно-правового акта. Поняття системи законодавства.

Тема 12. Правотворчість. Правоутворення.

Правотворчість: поняття, принципи і види. Юридична техніка. Правотворча, право інтерпретаційна та правозастосовна, юридична техніка. Види правотворчої діяльності, стадії і структура правотворчого процесу.

Тема 13. Тлумачення норм права

Поняття і необхідність тлумачення права. Сутність тлумачення - з'ясування, тлумачення-роз'яснення. Способи тлумачення норм права: поняття та основні риси. Граматичне (філологічне, семантичне, лінгвістичне) тлумачення правових норм. Логічне, історичне, системне та наукове тлумачення правових норм. Види тлумачення права за суб'єктами.

Тема 14. Реалізація і застосування норм права

Сутність, поняття, основні ознаки реалізації права. Основні форми безпосередньої реалізації права. Застосування норм права як особлива форма його реалізації. Правозастосовні акти: поняття та ознаки.

Тема 15. Правова поведінка

Поняття та структура правової поведінки. Види правової поведінки. Поняття та основні ознаки правомірної поведінки. Об'єктивна та суб'єктивна сторони правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Правомірна поведінка і правопорушення.

Тема 16. Правові відносини

Поняття та основні ознаки правових відносин. Забезпеченість правовідносин захистом державного примусу. Основні види правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правоздатність, дієздатність та деліктоздатність суб'єктів правовідносин. Об'єкти правовідносин. Юридичний і фактичний зміст правовідносин.

Тема 17. Правопорушення

Загальна характеристика та ознаки правопорушення. Елементи правопорушення. Суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона правопорушення. Поняття та форми вини. Класифікація правопорушення. Види правопорушень. Злочини, проступки (види проступків). Причини правопорушення та шляхи їх усунення.

Тема 18. Юридична відповідальність

Поняття і ознаки юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Риси юридичної

відповідальності. Стадії юридичної відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.

Тема 19. Правова система та її структура

Поняття та ознаки правової системи суспільства. Структура правової системи суспільства. Підсистеми правової системи. Правова система і право. Підходи до розуміння категорії «правова система». Елементи правової системи. Поняття, сутність та завдання національної правової системи.

Тема 20. Правовий вплив та правове регулювання

Правове регулювання і його вплив на суспільні відносини. Поняття, предмет, прийоми і типи правового регулювання. Основні стадії правового регулювання. Механізм правового регулювання як система засобів правового впливу на суб'єктів суспільних відносин. Формування правової поведінки. Елементи механізму правового регулювання. Співвідношення правового регулювання і правового впливу.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційні питання розроблені на основі даної програми мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовки здобувачів до реалізації дослідження

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

1. Предмет та методологія як визначальні характеристики теорії держави і права.
2. Проблеми поняття та структури правового статусу особи.
3. Проблеми суверенітету держави: поняття та зміст.
4. Типологія держав. Цивілізаційний та формаційний підходи.
5. Поняття та види структурної організації системи законодавства.
6. Прогаляни в законодавстві та способи їх подолання.
7. Загальна характеристика сучасних концепцій право-розуміння.
8. Роль правової культури у житті суспільства. Проблеми подолання правового нігілізму.
9. Принципи організації апарату сучасної держави. Реалізація принципу поділу влади.
10. Тлумачення норм права та його значення у процесі правозастосування.
11. Поняття та проблеми структурної організації апарату держави.
12. Питання класифікації стадій застосування норм права.
13. Систематизація законодавства та її форми. Облік законодавства.
14. Сучасне розуміння концепції правової держави.
15. Поняття та функції юридичної відповідальності: загальнотеоретичні та галузеві аспекти.
16. Функції права як основні напрями його впливу на суспільні відносини.
17. Природне і позитивне право, їх співвідношення.
18. Чинність нормативно-правових актів в часі, в просторі та за колом осіб.
19. Поняття і види функцій держави як основних напрямків її діяльності.
20. Форми демократії та проблеми визначення їх змісту.
21. Сучасні форми та методи здійснення функцій держави.
22. Поняття форми держави та проблеми її структури.
23. Принципи права: поняття та класифікація.
24. Форми державного правління та їх класифікація.
25. Склад правопорушення та його структурні елементи.
26. Класифікація стадій правотворчості держави та громадянського суспільства.
27. Співвідношення національного і міжнародного права у правовому регулюванні.
28. Нормативно-правовий акт як основне джерело(форма) права.
29. Поняття механізму держави та проблеми його структури.
30. Міжнародні стандарти прав людини та проблеми їх реалізації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бобровник С.В., Оніщенко Н.М. Соціальна та юридична ефективність законодавства //Законодавство: проблеми ефективності. К.,1995. С.15.
2. Вступ до теорії правових систем / За заг. ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко: монографія. К.:«Вид-во «Юридична думка», 2006.432с.
3. Великий енциклопедичний юридичний словник/За ред. акад. НАН України

Ю.С.Шемшученка. [Видання 2-е перероб. і доп.]. К.: Юридична думка, 2012. 1020 с.

4. Волинець В.В. Функції держави і правове забезпечення її взаємодії з громадянським суспільством // Держава і право: зб. наук. пр. Юридичні і 8 політичні науки. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2012. Вип. 59.

5. Денисюк М.В. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. Київ, Атіка, 2015 р.

6. Дудченко О.С. Теоретична визначеність і змістовне наповнення поняття «механізм держави» // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 1. Том 1. 2016. С.10-12.

7. Законотворення: сучасні реалії та тенденції розвитку: монографія / О.Л. Копиленко та ін.. К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України; Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута» 2014. 232 с.

8. Задахайло Д. Сучасні функції держави в контексті модернізації конституційно-правового регулювання // Вісник Національної академії правових наук України. (57). С.232-240.

9. Лаговський В. М. Характеристика механізму держави та місце судової влади в ньому // Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 2(8). 2015. С.26-28.

10. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою) / Л.А. Луць. К.: Атіка, 2007. 412 с.

11. Оніщенко Н.М., Пархоменко Н.М. Соціальний вимір правової системи: реалії та перспективи: монографія / відп. ред. Ю.С. Шемшученко. К: вид-во «Юридична думка», 2011. 186 с.

12. Оніщенко Н.М. Співвідношення внутрішньо-державного і міжнародного права: теоретико-правовий аспект // Вісник Вищого адміністративного Суду України. 2015. №1. С.20-26.

13. Правова доктрина України: у 5 т./Харків: Право, Т.1. 2013.

14. Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження) / Відп. ред. Зайчук О.В., наук. ред. Оніщенко Н.М. К.: Фенікс, 2007. 400 с.

15. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права і держави. Навчальний посібник. К.: Атіка, 2002. 312 с.

16. Теорія держави і права: Академічний курс: Підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

17. Теорія держави і права: підручник / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін.; за ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2015. 368 с

18. Теорія держави і права [Текст] : підручник / С. Л. Лисенков [и др.] ; ред. С. Л. Лисенков. К.: Юрінком Інтер, 2005. 448 с.

19. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський, Г.О. Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. 4-те вид., допов. із змін. Х.: Право, 2015. 204 с.

20. Теорія держави і права: навч. посібник / [С.К. Бостан, С.Д. Гусарєв, Н.М. Пархоменко та ін.] К.: В.Ц «Академія», 2013. 348 с.

21. Стратонов В.М., Луценко А.А. Вдосконалення юридичної техніки КПК як гарантія забезпечення прав учасників кримінального судочинства. Кримінальне право і процес. Зразки документів. К.: Право-Інформ, 2012. 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM)

22. Стратонов В.М. Кельман М.С. Загальна теорія права. Херсон. Олді Плюс. 2020. 740 с.

23. Стратонов В.М., Самойленко М. Окремі терміни та поняття в міжнародному та національному законодавстві: порівняльний аналіз. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки» Випуск 6. 2024. Гельветика, 2024. С.36-42 <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/issue/view/21>

МОДУЛЬ 2

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Тема 1. Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу

Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу. Поняття кримінального процесу як діяльності компетентних органів і посадових осіб. Кримінальні процесуальні правовідносини. Кримінальний процес, кримінальне судочинство, правосуддя. Завдання кримінального процесу. Його роль в державному механізмі боротьби зі злочинністю та в охороні прав особи. Система і стадії кримінального процесу. Кримінальні процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти. Наука кримінального процесуального права. Розвиток її в Україні. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її завдання. Зв'язок кримінального процесу з іншими галузями права, суміжними науками, а також з оперативно-розшуковою діяльністю.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство України

Поняття і завдання кримінального процесуального права України. Кримінальний процесуальний кодекс України. Його структура та зміст. Інші законодавчі акти, які містять норми кримінального процесуального права. Міжнародні договори України та їх співвідношення з кримінальним процесуальним законодавством України. Кримінальний процесуальний закон і кримінальні процесуальні норми. Застосування кримінального процесуального закону за аналогією. Чинність кримінального процесуального закону в часі, просторі та що до осіб. Значення для кримінального процесу рішень Конституційного Суду України, керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, наказів та інструкцій Генерального прокурора України, керівництва СБУ та МВС України. Процесуальна форма, її поняття і значення. Процесуальні гарантії, їх поняття та види.

Тема 3. Принципи кримінального процесу України

Поняття, значення і система принципів кримінального процесу. Їх співвідношення з принципами судоустрою. Конституційні принципи кримінального процесу, їх значення та зміст. Законність. Державна мова судочинства. Рівність усіх учасників процесу перед законом і судом. Повага до гідності особи, невтручання в її особисте і сімейне життя. Право людини на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. З'ясування істини, Забезпечення підозрюваному, підсудному права на захист. Презумпція невинуватості. Свобода від самовикриття, викриття членів сім'ї чи близьких родичів. Здійснення правосуддя виключно судами. Участь народу в здійсненні правосуддя. Незалежність і недоторканність суддів, їх підкорення лише закону. Змагальність судового розгляду. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження судових рішень. Доступ до правосуддя та обов'язковість рішень суду. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення. Інші принципи кримінального процесу, закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі України, їх значення та зміст. Гласність і диспозитивність. Публічність процесу. Забезпечення всім особам, які беруть участь в процесі, права на захист їх законних інтересів. Таємниця спілкування. Безпосередність дослідження доказів. Усність судового розгляду. Розумність строків. Принципи кримінального процесу України і проблеми реалізації міжнародних стандартів основних прав і свобод людини.

Тема 4. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження

Поняття і класифікація сторін у кримінальній процесуальній діяльності. Державні органи і посадові особи, які ведуть процес. Суд як орган правосуддя. Законний склад суду. Слідчий суддя в кримінальному процесі, його повноваження. Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному процесі, на різних його стадіях. Слідчий, як особа, яка проводить досудове

розслідування, його повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження. Оперативні підрозділи. Обставини, що виключають можливість участі у справі судді, прокурора, слідчого, працівника оперативного підрозділу (органів дізнання). Дізнавач та його процесуальний статус. Відводи і самовідводи. Особи, які мають особистий інтерес. Підозрюваний. Потерпілий. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Їх процесуальні права та обов'язки. Підстави та порядок подачі цивільного позову в кримінальному провадженні. Особи, які представляють у провадженні інтереси інших суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності. Поняття захисту в кримінальному процесі. Захисник підозрюваного, підсудного, засудженого його завдання, права та обов'язки. Обставини, які виключають участь особи у справі як захисника. Запрошення, призначення, заміна захисника. Випадки обов'язкової участі захисника в кримінальному процесі. Відмова підозрюваного, підсудного від захисника.

Тема 5. Процесуальні строки та судові витрати

Процесуальні строки: поняття, значення, класифікація в кримінальному процесі. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим, слідчим суддею, суддею, судом. Обчислення процесуальних строків. Додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку. Судові витрати: поняття, значення. Види процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження. Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів. Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів. Визначення розміру процесуальних витрат.

Тема 6. Доказування і докази в кримінальному процесі

Поняття і значення кримінального процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право. Теорія пізнання і теорія доказів. Мета доказування у кримінальному процесі. Поняття та зміст істини в кримінальному процесі. Предмет і межі доказування. Особливості предмету доказування в окремих категоріях проваджень. Поняття доказів та їх процесуальних джерел. Належність і допустимість доказів. Класифікація доказів та їх джерел. Процес доказування, його елементи. Обов'язок доказування. Способи збирання і перевірки доказів. Застосування науково-технічних засобів для збирання та перевірки доказів. Співвідношення доказів і оперативно-розшукових матеріалів. Процесуальні умови використання оперативно-розшукових матеріалів для одержання доказів. Участь у доказуванні підозрюваного, захисника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та інших осіб. Поняття та значення оцінки доказів. Правила оцінки доказів. Характеристика джерел доказів. Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки у кримінальному провадженні. Перевірка і оцінка показань свідка. Показання потерпілого, їх предмет, значення та оцінка. Показання підозрюваного та їх предмет, значення та оцінка. Обмова і само обмова в показаннях підозрюваного. Умова, за наявності якої показання підозрюваного, який визнає себе винним у вчиненні злочину, можуть бути покладені в основу обвинувачення. Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному процесі. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення. Відмінність експерта від спеціаліста. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертизи. Перевірка та оцінка висновку експерта. Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових доказів. Зберігання речових доказів. Вирішення питання про речові докази при завершенні провадження. Документи, як джерело доказів. Протоколи слідчих та судових дій як джерела доказів. Процесуальні гарантії їх повноти та достовірності. Перевірка та оцінка протоколів слідчих і судових дій.

Тема 7. Заходи забезпечення кримінального провадження

Поняття, призначення, та види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Повістка про виклик: поняття, зміст. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Наслідки неприбуття на виклик. Привід: поняття, мета застосування. Клопотання про здійснення приводу та порядок розгляду слідчим суддею, судом. Виконання ухвали про здійснення приводу. Накладення грошового стягнення: поняття, мета застосування. Клопотання про накладення грошового стягнення та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом: поняття і мета застосування. Клопотання про тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Відсторонення від посади: поняття та мета застосування. Клопотання про відсторонення від посади та порядок розгляду його слідчим суддею або судом. Вирішення питання про відсторонення від посади. Тимчасовий доступ до речей: поняття та мета застосування. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: поняття та мета застосування. Порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна. Арешт майна: поняття та підстави застосування. Розгляд клопотання про арешт майна слідчим суддею або судом. Скасування арешту майна. Конституційні гарантії законності застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Запобіжні заходи: поняття, значення, мета застосування. Підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання. Особиста порука. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистої поруки. Домашній арешт. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. Застава. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді застави. Розмір застави. Тримання під вартою. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Строки тримання під вартою. Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Застосування електронних засобів контролю. Клопотання слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини. Законне затримання. Затримання уповноваженою службовою особою. Момент затримання. Доставлення до органу досудового розслідування. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Повідомлення осіб про затримання.

Тема 9. Загальні положення досудового розслідування

Досудове розслідування: поняття, значення та завдання. Форми досудового розслідування. Поняття, характеристика загальних положень досудового розслідування. Додержання правил про підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Використання групового (бригадного) методу розслідування. Додержання строків досудового розслідування. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Складання процесуальних документів. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 10. Слідчі (розшукові) дії

Поняття та види слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій. Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту малолітнього, неповнолітнього свідка. Допит свідка під час досудового розслідування та в судовому

засіданні. Порядок виклику і допиту потерпілого. Допит потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні. Підстави та порядок застосування слідчим, прокурором заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих. Відшкодування свідкам, потерпілим та іншим особам витрат у зв'язку з їх викликом до органів досудового розслідування. Процесуальний порядок виклику і допиту підозрюваного. Огляд. Його мета, види і порядок проведення. Протокол огляду. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Поняття, підстави та процесуальний порядок проведення. Освідчування. Його поняття, мета, види, підстави та порядок проведення. Пред'явлення для впізнання, його поняття, мета, види, порядок проведення і оформлення. Проведення допиту, впізнання у режимі відео-конференції. Слідчий експеримент. Його поняття, мета та підстави проведення. Обшук, його поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку. Підстави та порядок призначення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Одержання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи.

Тема 11. Негласні слідчі (розшукові) дії

Поняття негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Фіксація ходу і результатів негласних (розшукових) дій. Втручання у приватне спілкування. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Аудіо-відео контроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем. Обстеження публічно не доступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місця знаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Аудіо-,відео-контроль місця. Контроль за вчиненням злочину.

Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Тема 12. Повідомлення про підозру

Повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.

Тема 13. Зупинення і закінчення досудового розслідування

Зупинення досудового слідства: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами з метою встановлення місця знаходження підозрюваного і розкриття злочину. Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового слідства. Підстави для закриття кримінального провадження. Форми закінчення досудового слідства. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження. Постанова про закриття кримінального провадження, її форма, зміст і значення. Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності. Підстави та процесуальний порядок закінчення досудового слідства складанням обвинувального акту. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування, його форма, зміст і значення. Додатки до обвинувального акту.

Тема 14. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків. Застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків. Проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акту у спрощеному провадженні.

Тема 15. Підсудність кримінальних проваджень

Підготовче провадження Підсудність кримінальних проваджень. Види підсудності. Завдання і значення підготовчого провадження. Склад суду в підготовчому провадженні. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою досудового розгляду. Рішення, які приймаються судом на стадії підготовчого провадження. Строки призначення справи до розгляду в судовому засіданні. Матеріали кримінального провадження та право на ознайомлення з ними.

Тема 16. Загальні положення судового розгляду

Завдання і значення стадії судового розгляду. Здійснення принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду. Законний склад суду. Незмінність складу суду при розгляді справи. Безперервність судового розгляду. Участь прокурора в судовому розгляді, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття прокурора в судове засідання. Участь підсудного. Участь захисника, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття захисника в судове засідання. Наслідки неприбуття цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників. Участь у судовому розгляді свідка, перекладача, спеціаліста і експерта, їх права та обов'язки. Наслідки неприбуття їх в судове засідання. Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження. Відкладення, зупинення, закриття кримінального провадження. Право перебувати в залі судового засідання. Обов'язки присутніх у залі судового засідання. Заходи, які вживаються до осіб, що порушують порядок в судовому засіданні і виявляють неповагу до суду. Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Висунення додаткового обвинувачення. Відмова прокурора від підтримання обвинувачення.

Тема 17. Судовий розгляд

Підготовча частина судового засідання, її значення. Питання, які розглядаються і вирішуються в цій частині. Початок судового розгляду. Встановлення обсягу та порядку дослідження доказів. Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, потерпілого, свідка. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого. Пред'явлення для впізнання на стадії судового провадження. Особливості призначення експертизи в суді. Допит експерта. Дослідження речових доказів. Дослідження звуко- і відеозаписів. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Огляд місця події, предметів, оголошення документів. Доповнення судового слідства. Підстави та порядок відновлення судового слідства. Судові дебати, їх значення, порядок і зміст. Репліки учасників судових дебатів. Останнє слово обвинуваченого, його значення.

Тема 18. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Загальні положення спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Розгляд обвинувального акту у спрощеному провадженні. Роз'яснення права на суд присяжних. Виклик присяжних. Права та обов'язки присяжного. Відбір присяжних у суді. Приведення присяжних до присяги. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Усунення присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

Тема 19. Постановлення та проголошення судового рішення

Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Суть і значення судового вироку. Види вироків. Підстави для винесення обвинувального

вироку. Види обвинувальних вироків. Підстави для винесення виправдувального вироку. Порядок постановлення і проголошення вироку. Окрема думка судді, її юридичне значення. Форма та зміст обвинувального і виправдувального вироків. Звільнення обвинуваченого з під варті. Заходи піклування про неповнолітніх, не працездатних і збереження майна обвинуваченого. Виправлення опис очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні. Роз'яснення судового рішення.

Тема 20. Провадження в суді апеляційної інстанції

Завдання і значення апеляційного провадження. Основні риси апеляційного провадження. Конституція України про форми оскарження судових рішень. Особи, які мають право на апеляційне оскарження судового вироку, ухвали, постанови. Порядок і строки апеляційного оскарження. Відновлення строку на апеляційного оскарження, підстави та порядок. Повідомлення учасникам процесу про апеляційні скарги. Строки розгляду справи в апеляційній інстанції. Особи, які беруть участь у апеляційному розгляді, їх права та обов'язки. Порядок розгляду справи в суді апеляційної інстанції. Види рішень, які може прийняти апеляційна інстанція. Підстави для зміни чи скасування судового рішення судом апеляційної інстанції. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

Тема 21. Провадження в суді касаційної інстанції

Завдання і значення стадії касаційного провадження. Відмінність стадії касаційного провадження від апеляційного провадження. Строки касаційного оскарження. Особи, які мають право на касаційне оскарження. Суди, які розглядають справи в касаційному порядку. Порядок касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги під час касаційного провадження. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Зміст ухвали суду касаційної інстанції.

Тема 22. Виконання судових рішень

Завдання і значення стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку.

Тема 23. Особливі порядки кримінального провадження

Кримінальне провадження на підставі угод. Ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення та про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки не виконання угоди. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Повідомлення про підозру. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу. Передання неповнолітнього

підозрюваного під нагляд. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційні питання розроблені на основі даної програми мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовки здобувачів до реалізації дослідження з обраної спеціальності

1. Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу.
2. Кримінальне процесуальне право та його джерела
3. Кримінальне процесуальне право та сфери його дії
4. Засади кримінального провадження
5. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження
6. Відводи
7. Докази і доказування в кримінальному провадженні
8. Процесуальні джерела доказів
9. Фіксування кримінального провадження
10. Процесуальні рішення, повідомлення
11. Процесуальні строки
12. Процесуальні витрати
13. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні
14. Заходи забезпечення кримінального провадження
15. Запобіжні заходи
16. Досудове провадження
17. Слідчі (розшукові) дії
18. Негласні слідчі (розшукові) дії
19. Повідомлення про підозру
20. Зупинення досудового розслідування
21. Закінчення досудового розслідування
22. Особливості розслідування кримінальних проступків
23. Підготовче провадження
24. Судовий розгляд
25. Судові рішення
26. Провадження в суді апеляційної інстанції
27. Провадження в суді касаційної інстанції
28. Провадження в Верховному Суді України
29. Провадження за ново виявленими обставинами
30. Відновлення втрачених матеріалів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, В.П. Пшонка та інш. за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки. Харків:Право, 2013. 824с.
2. Кримінальний процес: підручник /О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та інш. за заг. ред. О. В.Капліної, О.Г. Шило.–Х.: Право, 2018. 584 с.
3. Басиста І.В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового

розслідування: [монографія]/Басиста І.В. Івано-Франківськ, 2011. 532с.

4. Басиста І., Дроздов О., Стратонов В. Провадження за нововиявленими обставинами особливості, перебіг та взаємозв'язок. Вісник Херсонського державного університету серія юридичні науки Випуск 2 Гельветика, 2023. С.10-19

5. Бегма А. П. Прокурор як суб'єкт кримінально-процесуальної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»/А.П.Бегма., 2011. 20с.

6. Большаков Є.В. Апеляційне оскарження рішень судді, постановлених в порядку судового контролю у досудових стадіях кримінального процесу: автореф. дис. на здобуття ступеня

канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»/Є.В.Большаков.—К., 2012.—20с.

7. Європейська конвенція про видачу правопорушників // Офіційний вісник України. — 2004. №26. Ст.1734.

8. Загальна декларація прав людини : прийнята та проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948р. // Офіційний вісник України. 2008. №93. Ст.3103.

9. Звід принципів захисту всіх осіб, підданих затриманню або арешту в будь-якій формі : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 9 грудня 1988 р. // Негодченко О. В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: [монографія]. Дніпропетровськ, 2002.

10. Михайлів С. В. Адвокат – представник потерпілого у крим. поєсї : автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ;судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»/ С.В.Михайлів. К., 2011. 18 с.

11. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні / Григоренко А.В., Григоренко Л.С., Стратонов В.М., Леоненко М.І. та ін. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 760 с.

12. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України Станом на 1 вересня 2023 року / За заг. ред. Стратонова В. М. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2023. 1208 с

13. Осмолян В. А. Ознайомлення учасників процесу з матеріалами кримінальної справи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»/В.А.Осмолян. К., 2012. 20с.

14. Стратонов В., Сотула О. Актуалізація норм в міжнародному та кримінальному праві України в умовах війни. Вісник Херсонського державного університету серія юридичні науки Випуск 3 Гельветика, 2023

15. Стратонов В.М. Окремі проблеми слідчих (розшукових) дій. Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія юридична. Зб. Наук. Праць. Л: Камула, 2015. Вип. №1. С.175-187.

16. Стратонов В.М. Криміналістична теорія пізнавальної діяльності слідчого. Херсон: Херсонський державний університет, 2009. 440с.

17. Стратонов В.М., Страхова С.В. Криміналістична інформація та сучасні інформаційні технології як складові прийняття обґрунтованих рішень слідчим. Форум права. 2011. №1. URL: <http://www.nduv.gov.ua/e-journals/FR/2011-1/11 cvmors.pdf> .

18. Стратонов В.М. Окремі проблеми кримінально-процесуального кодексу України. Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія «Юридичні науки». Херсон: «Видавничий дім «Гельветика»». 2013. Випуск 1. С. 70-72.

19. Стратонов В.М. Практичні проблеми запровадження діяльності присяжних в судочинстві України. Впровадження нового Кримінального процесуального кодексу України в правоохоронну діяльність та навчальний процес: досвід та шляхи удосконалення: матеріали наук. практ. конф., м. Харків, 5 квіт. 2013 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. —

Х.: ХНУВС, 2013. С. 24-28.

20. Стратонов В.М., Леоненко М.І. Публічно-приватні засади побудови та організації кримінального судочинства. Вісник Прокуратури. 2012. №2(128). С. 87-91.

21. Стратонов В.М., Новікова М.М. Аксіологічний вимір діяльності слідчого на стадії досудового розслідування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Випуск 1. 2019. С. 72-76

22. Стратонов В.М. Перспективи та проблеми психофізіологічних досліджень з використанням поліграфа. Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: мат.міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 5.11.2019) / За заг. ред. О.Г. Рувіна, Н.В. Нестор; уклад. О.І. Жеребко, А.О. Полтавський, О.В. Юдіна. К.: КНДІСЕ Мінюста України, 2019. С. 531-533

23. Stratonov V Slinko S Slinko D Some types of computer crime and cybercrime in Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. Том 4, Випуск 3, Страницы 191 – 197. 2021 DOI 10.33327/AJEE-18-4.3-p000078

24. Стратонов В.М. ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки Том 35 (74) № 6. 2024. С. 122-128 https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/23.pdf

25. Стратонов В.М. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки» Випуск 1. 2025. Гельветика, 2025. С. 36-42 <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/463/417>

26. Удалова Л. Д. Суб'єкти кримінально-процесуального доказування : [навч. посіб.] / Л.Д. Удалова, О.В. Рибалка. К.:КНТ, 2012. 160 с.

27. Удосконалення законодавства в період військового стану: окремі аспекти. Проблеми реформування кримінальної юстиції України: збірнику за матеріалами Всеукраїнської конференції (м. Чернівці, 31 26-26 травня 2023) / відп. ред. В.М. Юрчишин, О.В. Попович. Чернівці: Технодрук, 2023. 196 с. С. 153 - 159

Загально теоретичні основи адміністративного права

Тема 1. Предмет та метод адміністративного права.

Предмет адміністративного права. Метод правового регулювання. Адміністративне право як галузь, науки та навчальна дисципліна. Наука адміністративного права. Історія розвитку адміністративного права. Зв'язок адміністративного права з «Державним управлінням».

Тема 2. Історія та концепція розвитку адміністративного права.

Періоди розвитку адміністративного права України як галузі загального права. Розвиток адміністративного права у період Київської Русі. Польсько-Литовський період. Період козацтва. Адміністративне право України у складі Російської та Австрійської імперій. Особливості розвитку адміністративного права України у XX ст. Сучасне адміністративне право. Концепція розвитку адміністративного права.

Тема 3. Система адміністративного права.

Система адміністративного права України. Роль адміністративного права в правовій системі України. Зв'язок адміністративного права України з іншими галузями права України. Особлива частина адміністративного права. Загальна частина адміністративного права.

Тема 4. Принципи адміністративного права.

Загальні та спеціальні принципи адміністративного права. Принцип верховенства права. Принцип законності зв'язаності публічної адміністрації законом і підконтрольності їх

суду. Принцип гласності Принцип відповідальності Принцип самостійності. Принципи, що притаманні певним сферам суспільних відносин.

Тема 5. Адміністративно – правові норми.

Адміністративно-правова норма. Класифікація адміністративно-правових норм. Структура адміністративно-правових норм. Гіпотеза. Диспозиція. Санкція.

Тема 6. Адміністративно-правові відносини.

Адміністративно-правові відносини у широкому розумінні. Дефініції адміністративно-правових відносин. Структура адміністративно-правових відносин. Об'єкти адміністративно-правових відносин. Суб'єкти адміністративно-правових відносин. Зміст адміністративно-правових відносин. Юридичні факти. Дії та події.

Тема 7. Поняття та класифікація джерел адміністративного права.

Джерело адміністративного права. Нормативно-правовий акт. Конституція України як першоджерело адміністративного права. Основні джерела адміністративного права України. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс адміністративного судочинства України.

Тема 8. Перехідний стан джерел адміністративного права.

Джерела адміністративного права: історичний експурс. Адміністративно-процедурний кодекс України: нагальність та необхідність прийняття. Джерела адміністративного права в Україні та Європейському Союзі.

Тема 9. Суб'єкти адміністративного права.

Суб'єкти адміністративного права. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Адміністративно-правовий статус особи. Потрійний адміністративно-правовий статус фізичної особи в адміністративному праві. Адміністративно-правовий статус приватної фізичної особи та його структура. Права та свободи людини і громадянина в Україні в адміністративному аспекті.

Тема 10. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади.

Виконавча влада відповідно до теорії поділу влади. Орган виконавчої влади. Виконавча діяльність. Розпорядча діяльність. Компетентність органу виконавчої влади. Органи виконавчої влади. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади.

Тема 11. Президент України, як суб'єкт адміністративного права.

Адміністрація Президента України. Рада національної безпеки і оборони України Функції Ради національної безпеки і оборони України у галузі адміністративного права України. Діяльність інших допоміжних органів і служб при Президентові України. Подвійний характер адміністративно-правового статусу інституту Президента України.

Тема 12. Публічна служба та її адміністративно-правове регулювання. Адміністративно-правовий статус державного службовця.

Поняття державної служби. Державний службовець. Принципи державної служби. Класифікація державної служби в Україні. Групи посад державної служби залежно від характеру та обсягу посадових обов'язків. Підгрупи державної служби. Адміністративно-

правовий статус державного службовця. Право громадян на державну службу. Конкурс зайняття вакантних посад державної служби. Присяга державного службовця. Обов'язки і права державного службовця. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційні питання розроблені на основі даного модулю мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовки здобувачів до реалізації дослідження з обраної спеціальності

1. Предмет адміністративного права.
2. Метод правового регулювання.
3. Адміністративне право як галузь, науки та навчальна дисципліна. Наука адміністративного права.
4. Історія розвитку адміністративного права. Зв'язок адміністративного права з «Державним управлінням».
5. Періоди розвитку адміністративного права України як галузі загального права.
6. Особливості розвитку адміністративного права України у XX ст. Сучасне адміністративне право. Концепція розвитку адміністративного права.
7. Система адміністративного права України.
8. Роль адміністративного права в правовій системі України. Зв'язок адміністративного права України з іншими галузями права України.
9. Загальні та спеціальні принципи адміністративного права.
10. Адміністративно-правова норма. Класифікація адміністративно-правових норм.
11. Адміністративно-правові відносини у широкому розумінні.
12. Дефініції адміністративно-правових відносин.
13. Структура адміністративно-правових відносин.
14. Об'єкти адміністративно-правових відносин.
15. Суб'єкти адміністративно-правових відносин.
16. Зміст адміністративно-правових відносин.
17. Юридичні факти. Дії та події.
18. Джерело адміністративного права.
19. Нормативно-правовий акт. Конституція України як першоджерело адміністративного права.
20. Основні джерела адміністративного права України.
21. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс адміністративного судочинства України.
22. Джерела адміністративного права: історичний експурс. Адміністративно-процедурний кодекс України: нагальність та необхідність прийняття.
23. Джерела адміністративного права в Україні та Європейському Союзі.
24. Суб'єкти адміністративного права. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність.
25. Адміністративно-правовий статус особи. Потрійний адміністративно-правовий статус фізичної особи в адміністративному праві.
26. Адміністративно-правовий статус приватної фізичної особи та його структура. Права та свободи людини і громадянина в Україні в адміністративному аспекті.
27. Виконавча влада відповідно до теорії поділу влади. Орган виконавчої влади. Виконавча діяльність.
28. Розпорядча діяльність. Компетентність органу виконавчої влади. Органи виконавчої влади. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади.
29. Поняття державної служби. Державний службовець. Принципи державної

служби. Класифікація державної служби в Україні. Групи посад державної служби залежно від характеру та обсягу посадових обов'язків. Підгрупи державної служби.

30.Адміністративно-правовий статус державного службовця. Право громадян на державну службу. Конкурс зайняття вакантних посад державної служби.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948р.//Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. К.,1992. С.18–24.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966р.//Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. К.,1992.С.36–62.
3. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист праві основних свободлюдини від 4 листопада 1950р.)//Правалюдиниі професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. Амстердам. К.,1996. С.12–17.
4. Конвенція про дипломатичні зносини. Відень. 18 квітня 1961 р. // [Електронний ресурс]. URL: zakon1.rada.gov.ua
5. Конституція України від 28.06. 1996 р. (із змінами та доповненнями)//Відомості Верховної Ради України.1996. №30. Ст.141.
6. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Затв. Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. №311/2008//Офіційний вісник України. 2008. №27. Ст.838.
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. // Офіційний вісник України. 2012. №62. Ст.2509.
8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011р.//Відомості Верховної Ради України.2011.№51.Ст.577.
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 22 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст.260.
10. Адміністративне право України : підручник / [Битяк Ю.П., Богуцький В.В., та ін.]; за ред. Ю.П.Битяка.Х арків:Право,2001.528с.
11. Адміністративне право України : Академічний курс : [підручник для студ. юрид. спец.вищих навч.закл.:у 2т.]/[Авер'янов В.Б., Битяк Ю.П., Зуй В.В. та ін.]; голова ред. кол.В.Б.Авер'янов.–К.:Юридична думка, Т.1:Загальна частина. 2004.584с
12. Адміністративне право України : Академічний курс : [підручник для студ. юрид. спец.вищих навч. закл.: у 2 т.] / [Авер'янов В. Б., Битяк Ю. П., Зуй В. В. та ін.] ; голова ред. кол. В. Б.Авер'янов.–К.:Юридична думка,2004.Т.2:Особлива частина .624с.
13. Адміністративне право України :навчальний посібник/ [Шкарупа В., Коломоєць Т. Гулевська Г. та ін.]; за ред.Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. К.:Истина,2007.216с.
14. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31 березня 1995р.№4//Постанови Пленуму Верховного Суду України. У двох томах.Т.1.К.:ІнЮре,2004. С.52-59.
15. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення» від 31 березня 1995 р. № 1 //Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. У двох астинах.Ч.1.К.,2004.С.217–224.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДА)

Вступне випробування має на меті визначення рівня базової теоретичної підготовки вступника для здобуття ступеня доктора філософії PhD на основі повної вищої освіти (магістра, спеціаліста)

Оцінювання знань вступного випробування здійснюється за критеріями «рекомендовано (оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів)»/«не рекомендовано (оцінюється за шкалою від 0 до 99 балів)». У випадку, якщо вступник не склав випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за цією спеціальністю (напрямом підготовки).

Вступнику на іспиті можуть задаватись додаткові уточнюючі питання з переліку зазначеному в білеті. Якщо члени комісії не задоволені відповідями, вступнику додатково задають питання, поки не буде встановлений рівень знань вступника.

Критерії оцінювання:

Елемент оцінювання	Рівень	Кількість балів
Володіння темою (повнота розкриття)	Високий	50
	Добрий	40
	Середній	30
	Низький	20
	Дуже низький (тема не розкрита)	10
Уміння зрозуміло і недвозначно робити висновки, розумно їх обґрунтовуючи (логіка викладу)	Високий	50
	Добрий	40
	Середній	30
	Низький	20
	Дуже низький (тема не розкрита)	10
Уміння вести розповідь аргументовану дискусію з правових питань (комунікабельність, спроможність вести діалог)	Високий	50
	Добрий	40
	Середній	30
	Низький	20
	Дуже низький (тема не розкрита)	10
Уміння грамотно викладати думки (мовленнєва вправність)	Високий	50
	Добрий	40
	Середній	30
	Низький	20
	Дуже низький (тема не розкрита)	10

Критерій «рекомендовано» (кількість балів від 100-200) виноситься вступникові, який повинен у відповідності до обраного питання:

1) знати:

- основні поняття та терміни, які притаманні конституційному праву як уособленим галузі права;
- ознаки, сутність, зміст та функції конституційних інститутів, що передбачені у питаннях;
- основні конституційні закони, які регламентують:
 - а) конституційні інститути (зокрема референдум, вибори, президентство, уряд, парламент тощо);

- б) діяльність органів та установ, передбачених у питанні співбесіди;
- в) гарантії держави стосовно прав та обов'язків людини і громадянина, передбачених Конституцією України;
- г) порядок конституційних процесів, що передбачені питанням;
 - структуру державних органів та установ, діяльність яких передбачена Конституцією України, порядок їх утворення та функції.

2) *уміти: роз'яснювати зміст, правильно застосовувати юридичні поняття та терміни; здійснювати аналіз подій, давати їм правову оцінку.*

Критерій не рекомендовано (кількість балів від 0-90 надається вступнику, який не знає до кінця жодного питання, плутається в основних базових поняттях, не в змозі розкрити зміст основних загально теоретичних термінів. При цьому він може мати окремі фрагментарні правильні думки, однак наявні суттєві недоліки і курс системно не засвоєно. Відсутня логіка в побудові відповідей. Пропущено ряд важливих деталей, або навпаки під час відповіді вступником розкриваються сторонні, суміжні питання.

Затверджено на засіданні Вченої Ради Херсонського державного університету (протокол № _____ від ____ ____ 2025 року)

укладач програми

Стратонов В.М. доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

